

Første-Maj-Bladet.

1896.

Udgivet af A. K. (Arbejderpartiets agitatorklub).

1896.

1ste maj 1896.

Mel.: Vintern rasat.

Alt for længe har vi lagt i dvale;
op, nu lysner det henover jord,
frihedsjubel ryster Norges dale
og vi møder frem med styrket mod;
der er tro og haab i vore hjerter
til at løfte allertyngste tag.
Derfor vil vi vie vore kræfter
for en 8-timers arbejdsdag. ::

1ste maj, er tegn paa vaarens komme,
som skal lyse i arbejderhjem,
sendes, som et bud om herlig sommer,
der skal bringe vore ønsker frem.
:: 8 timers arbejde vil vi kræve,
8 timers hvile maa vi ha',
8 timers frihed! Derfor leve
8 timers arbejdsdag! Hurra! ::

Ti idag paa jordens fleste steder
møder brødre frem med samme krav:
vi dem ønsker held til større frihed,
følger dem med tanken over hav.
:: Stort er maalet, ædel er vor stræben,
derfor staa vi nu i sluttet lag.
Mens vi alle synger ud med læben
vi vil ha' en 8-timers-dag. ::

Derfor brødre, lad os stadig møde
frem paa aarets 1ste-maj-dag;
lad os prøve ved en fælles virken
om vi ej kan ta' det store tag.

Høst og vaar.

I.

Deroppe mellem de lange vætter af grave
vandrer han om. Langsomt gaar han, —
hænderne paa ryggen, øjnene fælt heftet
paa den haarde frose jord. Høst vinden
river og slider i ham, farer gennem hans
lange tynde haar og ruffer i hans luvslidte
bluse; men den højede skikkelse synes ikke at
mærke noget til alt dette. Nu hvirvler den
ham det tørre gulnede løv sammen med
sand og smaa sten med saadan kraft op i
ansigtet, saa det svider, — den gamle stry-
ger sig med bagen af sin magre knoklede
haand over ansigtet.

Han mener intet ondt med det den vilde
spænd fra de høje jøfler, — han vil bare
minde den gamle om at hans klær er for
tynde til hvor nordenvinds kolde omfavne-
lse. U—h! U—h!

Den gamle mand har fundet hvad han
søgte; han har sat sig ned mellem to sam-
menfaldne grave. Under disse to smaa høje
hviler alt hvad han engang kaldte sit, hvad
der i ungdommen fik hans blod til at banke,
i manddommen hans øje til at lyse, og som
staaifatte hans arm; dernede hviler leonin-
gerne af det fjæreste han ejede — hans
hustru, hans søn.

Haanden stryger langsomt hen over
gravens visne mos — som vilde den endnu
engang fjærtregne de døde.

— — — Det er nu mange aar siden
at han ved hendes side traadte ind i livet.
Den tid han havde lever før han lærte
hende at kjende regnede han dengang for

:: 8 timers arbejde, 8 timers hvile,
er jo haabet i hvert arbejdsdag,
derfor vil vi alle ogsaa kræve:
Kun en 8-timers-arbejdsdag. ::

Ejnar.

8 + 8 + 8.

Idag demonstrerer tusender og atter
tusender hele verden over for gennem-
førelsen af en maksimalarbejdsdag.

8 timers arbejde
8 timers frihed
8 timers hvile

er kravet som har samlet maserne, som fra
aar til aar samler flere og flere under
fanerne; flere og flere til vi til sidst blir
saa mange at magthaverne ikke tør andet
end give efter for kravet.

Men hvilke er da fordelene ved en
maksimalarbejdsdag?

3 aarenes løb har været nævnt saa
mange, vi skal blot gjentage nogle af de
væsentligste:

8 timers arbejdsdagen bringer bedre
overensstemmelse mellem menneskets arbejds-
evne og ydelse.

8 timers arbejdsdagen gjør det muligt
for arbejderen at skaffe sig den nødvendige
hvile, mere ophvining, bedre fornøjelse og
den giver arbejdsmanden og kvinden en højst
paafrevent anledning til ved smaaturer i det
frie at skaffe sig frisk luft og god modjon.

intet — først gennem hende fik livet be-
tydning for ham. De saa hverandre; lærte
at holde af hverandre — og fire unge
sterke arme indgik pagt for livet. Fattige
var de begge paa jordisk gods, men rige
paa tro — og haabet var den eneste bryl-
lupsgave de tog med sig ind i sit nyistfede
lille bo.

Et par aar efter var der tre i det lille
kammers — en liden rød musset gut var
kommen som tilvæxt til familien. Han var
forældrenes glæde — deres sidste samtale-
emne om kvælden og deres første om mor-
ningen. Jorfaavidt som en familie, hvis
hele velvære afhænger af den daglige og
færglige fortjeneste af en arbejdsmands to
hænder, kan være lykkelig, saa var denne
familie det.

Men det skulde snart bli anderledes.
Anders havde en personlig mening om for-
fællige ting — og en ganske ejendommelig
mening. Han troede fuldt og fast, at han
og de han holdt af havde ret til at fordre
mer af livet end det daglige tørre brød og
en seng og en halvmadrats oppe paa et
køjskammers.

Hadde han nu blot beholdt sine menin-
ger for sig selv, saa havde det jo ingenting
gjort — tanken er tolsfri. Men han
faldt ogsaa paa at fortælle sine arbejds-
kammerater at ikke alt her i verden var som
det burde være. De slæbte og sled fra
morgen til kvæld, og bragte det dog aldrig
til mer end det tørre brød, mens paa samme
tid deres arbejdsgivere, der sandelig ikke
vidste hvad tungt arbejde var, levede i over-
flod og dog blev rigere for hver dag som gif.

8 timers arbejdsdagen gjør det lettere
at deltage i foreningslivet — derved blir
det muligt for disse at optræde med større
kraft.

8 timers arbejdsdagen muliggjør et
lykkeligere familjeliv og gir forældrene tid
til at øve en større indflydelse paa sine
barns opdragelse.

8 timers arbejdsdagen vækker arbejderne
til mere politisk forstaaelse og selvstændighed.

8 timers arbejdsdagen gjør — idet den
hæver solidaritetsfølelsen og kollegialiteten til
et højere niveau — chancerne større for en
almindelig forbedring af arbejderne kaar.

8 timers arbejdsdagens gennemførelse
gør det klart for alle, at det er muligt
og berettiget at endydeligere forforte
arbejdstiden indtil produksjonen tilslut er
bragt i forhold til konsumsionen.

Naar arbejderne verden over samler sig
i kravet om en 8 timers arbejdsdag er
det altsaa ikke dermed sagt, at netop 8 ti-
mer til enhver tid og i alle tilfælde er den
eneste rette arbejdstid.

Bag ved ottetimers-kravet, og som det
maal, hvorimod vi til alle tider maa kæmpe,
staar socialdemokratiets fordring: Samfun-
dets overtageelse af al produksjon — ikke ved
10, 8 eller 6 timers arbejde, men med den
arbejdstid der til enhver tid kræves for at
frembringe de for samfundets trykkelige nød-
vendige produkter.

Saa kom der en tid at der var stort
røre i byen; møder afholdtes, og arbejderne
trappede op i store skarer og forlangte at
man ikke skulde udbyndre dem til det yderste.

Arbejdsgiverne rottede sig sammen og
talte om arbejderne uforsammethed, endel
usle pennestælte i storborgernes jold fyldte
bladene med alenlange artikler, der strottede
af ironi og ondskab, præsterne tordnede fra
prækestolen mod arbejderne begjærighed og
utilfredshed og lystte dem i baal og brand,
— alt hvad der saa sin regning ved at
holde arbejderne nede, forenede sig til fælles
kamp mod de arveløse og ulykkelige i sam-
fundet, og en vakker dag maatte saa de
„fordringsfulde“ proletarer igjen krybe til
forjet — og den herkende verden triumferte.

Men enhver kamp fordrer sine ofre, —
og sjelden har en sejrherre været højsindet
nok til paa de overvundne ikke at ville sta-
tuere et eksempel paa hvorledes det vil
komme til at gaa ligesindede i gjentagelses-
tilfælde. Derfor blev Anders og nogle an-
dre som „opviglere“ lyst varg i veien.

Nu brød en tung tid ind over den lille
familie. Sult og savn blev stadige gjæster
i huset. Den stærke mand søgte arbejde
og kunde intet faa, — og fik han saa en-
gang noget, saa var det altid af det aller-
flettest betalte, eller det varede kun en ganske
kort tid, og derefter blev det den gamle
historie op igjen med sult og savn og for-
gjevnes arbejdsjagning.

Saa var hans hustru nødt til at ta
fat med; og mens manden med et for-
grænnet ansigt sad hjemme og passede
guten blev det hendes jag at skaffe føden

Faglig og politisk organisation.

Den tid er forbi, da fagforeningerne
her i landet med noget skik af ret kunde
holde sig udenfor politik.

Fagorganisasjonen er derfor blit det
socialpolitiske partis grundbold og vil i
samme grad som partiet vokse faa mere og
mere magt og indflydelse.

Og partiet vil vokse efter som fagorgani-
sasjonen udvider sig over landet, efter som
de forskjellige brancher slutter sig sammen i
landsforbund og drar alle fagets arbejdende
udøvere ind under sig.

Ved gjensidighed med udlandets organi-
sasjoner vil derefter den internasjonale sam-
menslutning bli fastere og al verdens arbej-
dere vil kunne komme til at understøtte
hverandre i politiske og økonomiske kampe.

Ved at slutte os sammen fag for fag
driver vi det derhen, at vore modstandere
ikke alene i politisk, men ogsaa i økonomisk
henseende er nødt til at slutte sig sammen
— og vi er kommen ind i den ene natur-
lige gjænge. B—g.

Abonner

paa

„Social-Demokraten“

— organ for Det norske arbejderparti —

koster indenbys

15 øre ugen, 60 øre maanedn,
1.80 kvartalet.

Udenbys 1.50 kvartalet.

tilveje. Men kvinden blir af storborgerne
— naar det gjælder ærligt arbejde — endda
mere udnyttet end manden, og dette var
da naturligtvis ikke til gavn for familien.

Aarene gif, men livet forandrede sig ikke
til gunst for de to. Smalhans var stadig
kjæmester i huset, og de oprivende bekym-
ringer for det daglige brød tærede livskraften
bort hos begge. Den eneste, som de nu
fattede sit haab til, var sønnen, der nu voksede
til. De havde i aarenes løb faat flere
barn, men disse var alle igjen døde i en
spæd alder — en nedbrudt og udsultet kvinde
er ingen passende mor og amme.

Anders havde af og til i de senere aar
havt beskæftigelse som murhaandlanger; han
havde ogsaa sat sin søn i murelære, og
glad var han den dag den unge mand blev
erklæret for sønd. Hans kræfter var af-
taget stærkt i det sidste; nu haabede han at
sønnen, som var ung og stærk, skulde kunne
erstatte moren noget af det han ikke selv
havde kunnet være for hende.

Men ingen kjender dagen, før jolen er
gleden ned bagom aasen. En dag drog
drog nogle af den unge mandts arbejds-
kammerater affied med sønnens lemlestede
krop til sygehuset; han var gleden ud oppe
paa stilladset, var saa faldt ned paa gaden
og havde knust brystkassen — han døde
samme dag.

Sønnens fald blev ogsaa morens bane.
Hans død var et for haardt slag for hen-
des svagelige og udtærede krop, og kort tid
efter blev der optastet en frisk grav for hende
ved siden af sønnens hvilekammer. — —

Otte-timers-dagen i udlandet.

„Vi anser arbejdsdagens indskrænkning for et første vilkaar uden hvilket al anden stræben henimod emancipation maa strande. Den behøves for at tilbagegive kropslig energi og helse til arbejderklassen, d. v. s. til den store masse af alle nationer. Den er ikke mindre nødvendig for atter at aabne for arbejderne adgangen til aandelig udvikling, kammeratslig omgang, social og politisk virksomhed. Vi foreslaa otte timer som lovlig grænse for arbejdsdagen.“ (Bedt. af af „Internationale“s kongres i Genf 1866 efter generalraadets forslag, i hvilket Karl Marx var sekretær.)

Denne udtalelse af „Internationale“ fortes af kongressen i Paris 1889 et stort skridt fremover ved det af franskmanden, Raymond Lavigne, fremsatte forslag om en international demonstrationsdag den første maj.

Dg fra denne kongres er det at bevægelsen for en maksimalarbejdsdag faar fart over hele den civiliserede verden.

Dog kan man i England føre spørgsmaalet tilbage til en langt tidligere tid. Lige fra Robert Owen i 1830 indførte en normalarbejdsdag ved sine fabrikker har spørgsmaalet med fortore og længere mellemrum staat paa dagsordenen. 10 timers arbejdsdag for kvinder og mindreaarige indførtes allerede i 1847. 1894 vedtog parlamentet en lov om 8 timers arbejdsdag for grubearbejdere, men den fik ved 3dje behandling en tilføjelse, at den kun skulde gjælde for de distrikter, hvor arbejderne ved almindelig afstemning udtalte sig for den. 8 timers arbejdsdagen er indført ved statens værksteder i Woolwich, for ca. 14,000 arbejdere, og i postetaten.

De forenede stater indførte allerede for lang tid tilbage 8-timers-dagen i alle unionens værksteder. Loven kan dog let omgaaes. Udskejlige stater saasom Illinois, Californien, Wisconsin, Pennsylvania, Connecticut og New-York har lovfæstet otte-timersdag.

Østerrig og Schweiz har en lovfæstet maksimalarbejdsdag paa 11 timer.

Ved Tysklands væb- og ammunitionsfabrikker i Spandau er indført 8-timersdag.

Med Manchester i spidsen, der har gennemført 8-timers-dagen ved alle kommunale arbejder, har ca. 150 engelske kommuner faktisk en maksimalarbejdsdag; der iblandt ogsaa London.

Berlins kommune har ved enkelte kommunale arbejder indført 8-timersdag.

Stockholms kommune har lovfæstet 10-timersdag. Malmø gasværk har 8-timersdag.

Bevægelsen blandt arbejderne for gennemførelse af 8-timers-dagen har ført til en hel del heldige forjog. Saaledes har typograferne i San Francisco og Chicago og olbryggeriarbejderne og byggningsmedikerne i sidstnævnte by 8-timersdag.

En hel del private kapitalister har indført 8-timers-dagen i sine bedrifter uden noget absolut forlangende fra arbejderne side.

Nar for aar tilspidjes kampen, og fra alle lande lyder raabet: „Ingen arbejder maa savnes i geledderne paa proletarietets internationale demonstrationsdag.“ Større og større bliver vore demonstrationer, flere og flere vore tilhængere, og maallet rykker for hver dag nærmere, ikke alene maksimalarbejdsdagen, men vort store endelige maal: Samfundets overtagelse af al produktion.

A S—g

Hvad udviklingen kan lære os.

At de nuværende samfundsforholde er uholdbare indsees og maa erkendes af enhver. De iøjnespringende modsætningsforhold mellem fattigdom og rigdom, der, som følge af den økonomiske og industrielle udvikling, stadig blir mere fremtrædende, maa bringe enhver der ejer en smule tankeevne til at reflektere over, hvorledes det forholder sig dermed, at samtidig som erhvervsfilierne forøges og de naturlige hjælpemidler ved hjælp af kemien stadig til mere fuldkomnethed udnyttes — kampen for tilværelsen paa samme tid blir bittere og antageligvis mere karakterfuld.

At der er noget galt fat med systemet forstaaes. Absurditeten deri, at alle lande rejser stængsel og mure for at forhindre overfloden af livsformødenhederne, som er tilstede paa verdensmarkedet, fra at strømme ind, kan ikke skjules albenfundt maserne lider savn paa det allernødvendigste.

Derfor har af alle de statsøkonomiske teorier, som for tiden er oppe, socialismen ubestridelig sandheden for sig og derfor er det saa naturligt at arbejderne efterhvert som de kommer ud af videnskabens og fordommens tismørke med begejstring slutter sig om socialismen.

Med de faktisk skjendte gjerninger for øje og belært af de daglige erfaringer staar det klart for dem, at arbejderne i alle lande er underkastet de samme forholde og overalt forholdsvis lider under de samme tryk af kapitalistvæddet. Heraf lærer de, at tilegnelsen af de socialistiske synsmaader — forstaaelsen af dens teorier — er det eneste der, til spændende og sidst, kan samle dem alle for i fællesskab at føre menneskeheden ud af det forjupelsens morads som det nuværende samfund har ført sig fast i.

Fattigmænds vej er med torne befaet —
livet er udlyst af sorg og savn,
armod og trædom som arv har han faaet;
lykken kjender han bare af navn! —
Aldrig man gav ham en ret til at nede
eller stille sin fundtabs-træng;
love man strev om hans pligt til at vde,
aldrig om retten der taltes engang.

Længe forinden man haneaal hører
op fra sit halm-haarde leje han staar,
endnu er trøjen han raft sig tvorer
muggen og vaad ifra regnet igaar;
med valsende strid han til arbejdet iter,
maa han dog være paa slaget parat;
endnu hans herre i drømmene smiler:
herlig er verden ved dag og ved nat.

Nar efter aar maa han trælle og slide,
aldrig en fridag foruden til raft —
aer efter aar maa han taale og lide;
ve ham, om engang blot taalmødet brast!
Bittert i verden paa fjer er han drevet:
træt er hans hustru, og træt var hans mor,
træl var hans far, og en træl er han bleven,
træl blir hans søn, naar han engang blir stor.

Skaarbt var hans sit, men hans løn var kun
siden,
ørligt hans sind — han kom derfor tilfort;
brudt er hans kraft, nu — en olding for tiden —
banter han vdmigt paa fattighus-port.
Her nu den gamle sit livslob skal ende:
— Samfundets løn for et liv fuldt af gavn
er ikke stor! — Men snart døden skal sende
ro, — og forløsning fra arbejd og savn.

II.

Arbejderne i den store fabrik, der laa i udkanten af byen, var kommen sammen i X.'s restaurasjon den 1ste maj om eftermiddagen for at afslutte dagen ved en festlig tilfælsning.

„Proletarer i alle lande, forener eder“ gaar derfor mer og mer i opfyldelse, man lærer at forstå, at nationalpatriotismen saaledes som den hidtil med forfærlighed er blit indprentet hos den store masse, hviler paa et falskt grundlag, idet den støtter sig paa fortidens raa og brutale voldsmoral, der nedbryder det bedste i mennesket og rejser boldværk af had mellem nationerne.

Dog forfatter socialisterne ikke fædrelandsfjærligheden, men de forstaa, at den kun er ægte og sand demokratisk, naar den — paa samme tid som den kræver at hvert land frit, selvstændigt og uindret skal faa lov at udvikle sig efter sine færegne indre betingelser — samtidig staar i inderlig samklang med den verdensreformatoriske kulturbevægelse, der stiller sig som maalt en omformning af samfundet, saaledes at alle menneskers lykke kan sikres. Med stolthed og glæde ser de bevidst arbejdere vaarbrudet for en lysere tids komme.

Vor 1ste-maj-dag er mærkedagen for hele den internationale klassebevidste arbejderbevægelse, den dag, hele verdens arbejdere over land og hav vækker hverandre haanden og under de vajende faner lover hverandre med fornede kræfter at arbejde videre fremad for menneskeheds frelse.

Deri ligger dagens store betydning, at den egger viljerne, vækker solidaritetsfølelsen og maner til samarbejde mod et bevidst maal.

Alle I, som idag deltager i toget, glem ej det, glem ej, at det maa være enhver norsk arbejders stolthed og ære at vide med sig selv at han er med i den bevægelse, der vil rydde arbejden skrankerne for menneskeheds frie udvikling, den bevægelse der bærer vej for verdensfreden og fører menneskeheden ud af slaveriets og trædommens orken frem til en fornyelse og livskraftens civilisation. Kammerater, kvinder og mænd, nøl ej længer, tag eders beslutning:

Som broder, som idag!
Som søster, slutter lag!
Vær med! Vær med!
Dg frihedens her
skal finde sejren nær.

K—m.

Maksimalarbejdsdagen i Norge.

De praktiske resultater af arbejdet for 8 timers maksimalarbejdsdag maa her i landet siges at være saa og smaa.

Bergens gasværk har gennemført 8-timers-dagen. I 1893 indførte typograferne i Kristianssand ad organisationens vej — efter endel underhandling med principalerne — 8-timers-dagen. Efter sigende skal ogsaa Arendals typografer have 8-timersdag. Ved Bøhndaleus fabrikker (brugsejer Bach-Wiig) indførtes 8-timersdagen foran sidste valg. Her i Kristiania

Det var endnu tidligt, og den egentlige festlighed havde ikke taget sin begyndelse. Rundt omkring ved de smaa borde sad arbejderfjer og arbejdere i grupper og talte alvorligt sammen eller spogte og lo.

Bagerst i salen ved et lidet bord sad tre unge arbejderfjer; det var alle smukke piger med et aabent og frejdigt udseende.

Bludselig slog den ene af dem sin nærmeste naboerfke paa skulderen og hvistede sagte:

„Ser du, Ragna, der kommer han; jeg vidste nok, at han ikke turde lade dig være saa længe sammen i et lokale med Johan Hansen uden selv at være tilstede. Han er jo forelsket i dig opover begge ørerne!“ Sluttede hun og sag sin veninde med et skøjragtigt smil ind i øjnene.

„Aa, ti dog stille, Amalie! Du tror da vel ikke jeg bryr mig om sit en far, — en, som arbejds-kammeraterne hans ikke engang støler paa.“

Den, som havde været årsag til denne korte polemik, havde imidlertid nærmet sig gruppen, taget en stol og uden videre sat sig ned ved det samme bord. Det var en mand i tredive aars-alderen af middels figur og udadledig vækst, men med et bejnderligt halv sty og halv luvende udtryk i de urolige øjne; han gjorde indtryk paa en som om han bestandig var paa spor efter en eller anden hemmelighed.

„Det lader ikke til at alle er kommen endnu,“ ja han noget usikkert, efterat han en tid havde ladet sine luvende øjne svæve omkring i salen.

har saavidt vides kun „Social-Demokraten“ indført 8-timers-dagen.

9 og 10-timersdag er af en række af organisationer i forskjellige byer tarifmæssig fastslaaet. Fra enkelte steder meldes om 8½ times arbejdsdag. Bevægelsen gaar jævnt fremad over hele linjen, saa snart kan vi naa did da den første maj kan blive en mindedag for det som er naaet og en demonstrationsdag for senere og tyngere tag.

8-timersdagen

ved

statens vej- og jernbaneanlæg.

I den praktiske agitation for en lovfæstet 8-timersdag er det let forklarligt, at det krav dukker frem i første række, at staten skal gjøre begyndelsen ved at indføre 8-timersdagen for sine egne arbejdere.

Saaledes har det været i de fleste andre lande, saa ogsaa her i Norge.

Saa meget mere er dette slett her hjemme, som der i det sidste 3-aar er dukket op en ret energisk organisation blandt statens vej- og jernbanearbejdere, hvis første og fornemste krav har været en 8 timers arbejdsdag.

Vi, statens vej- og jernbanearbejdere, ser i disse 2 timers daglige forfortælle af arbejdstiden den eneste redning mod, paa grund af overanstrengelse, at gaa i en fortidlig grav.

Derfor har vi alle steder, hvor vi har haft foreninger, jaagotksom enstemmig fylket os under 8-timers-fanerne den 1ste maj i de sidste aar. Dg iaar vil sikkerlig tilslutningen fra de offentlige arbejdere blive intensere end nogenstunde paa den store demonstrationsdag.

I 1894 — valgaaret — fremsatte efter opfordring fra jernbanearbejderhold hr. Hans Andersen fra Skien i stortinget forslag om „at 8-timers-dagen indføres ved statens vej- og jernbaneanlæg“. Det var som sagt valgaar. At vedtage rent hr. Andersens forslag havde denne overklasseforamling ikke lyst til. Men paa den anden side fandt vel baade højre og venstre, at det vilde være dmtt politisk taktik, helt at afvise forslaget, da de begge kunde have brug for arbejderne stemmer ved valgene, og vedtog derfor en koalitionsbeslutning om, at „affordrag der ønskede at prøve 8-timersdagen skulde gives anledning dertil“.

At dette var de uheldigste vilkaar, paa hvilke 8-timers-dagen kunde forjoges, var snart indlysende for arbejderne. Ved anlæggene gives affordarbejde, og jærlig ved jernbaneanlæggene et meget løst affordsystem, der maatte føre til, at det i høj grad kom til at afhænge af ingeniørerne om forslaget skulde lykkes eller ikke.

„Aa nej; men jeg haaber dog, at ingen af dem blir væk, som jeg ønsker skal være tilstede!“ svarede Ragna spidst.

I dette øjeblik kom tre mand ind. I det de passerede det bord ved hvilket de tre unge piger og deres nabo sad, nikkede den ene over til pigerne. Hans blif fastede sig herved med et spørgende udtryk paa Ragna; hun mærkede det og rødmede let. Hans blif havde kun et sekund hvilet paa pigens ansigt; men hendes bordnabo havde dog bemærket det og traf øjenbrynene let sammen.

„Hvordan mon du det er gaat,“ sa Amalie, „undres om de har faat bugt med den gamle knarl!“

„Jeg tror det næsten, for de saa nok saa tilfredse ud,“ svarede den tredje af de unge piger og kastede et misfornøjet blif over til manden ved den anden ende af bordet.

De tre, der netop var gaat forbi, var tre tillidsmand, som de øvrige arbejdere ved fabrikken havde udnevnt til at tale sin sag i anledning nogle forlangender de havde stillet ligeoverfor fabrikken. Disse tre havde kvælden iforvejen overbragt fabrikens bestyrer arbejdernes beslutning, og de vilde rimeligvis, saafraat alle var kommen tilstede, for arbejds-kammeraterne afgive beretning om hvad de havde opnaaet.

Det var i den senere tid oftere forekommet i fabrikken, at arbejderne var blit affædiget uden at de var sig nogen forfølelse bevidst; den eneste grund for affædigelserne syntes at være at disse arbejdere havde agiteret blandt sine arbejds-kammerater for

Men alt dette tiltrods var arbejderne tro paa 8-timersdagen saa stor, at arbejderne i stor udstrækning besluttede, at forsøge den paa de af stortinget stillede krav. Saaledes begyndte Hamar—Selvbanens ca. 250 arbejdere paa 8te afdeling i midten af oktober 94 8-timers-dagen, senere fik de 7de og 8de afdelings arbejdere til at følge eksempel. Men det var klart, at skulde forsøget ha udført til at lykkes — det vil sige, lykkes efter overflaskeregning — saa der der udførtes lige meget arbejde paa 8 som paa 10 timer, saa maatte idetmindste samtlige arbejdere ved et anlæg deltage i forsøget. Nu var det ca. 20 arbejdere ved H. —S.—banen, som fandt betingelserne saa uheldige, at man gjorde 8-timers-dagen en bjørnetjeneste med forsøget, og de mente, at det bedste var, at vente til stortinget purt og rent besluttede den indført ved alle statens vej- og jernbaneanlæg. Og forsøget opgaves derfor efter nogle maaneders forløb.

Og som i Gudbrandsdalen saaledes ved andre anlæg, de som har drevet forsøget længst er dog vejarbejderne i Lysngdal. Men tiltrods for, at forsøgene blev foretaget paa saa uheldige vilkaar og tiltrods for, at de i stor udstrækning blev foretaget i vintertiden, har dog 8-timers-dagen, efter indberetninger, som er kommet til hovedstyret for Det norske vej- og jernbanearbejderforbund, bestaaet sin prøve nok saa godt.

Men hovedspørgsmaalet for arbejderne med hensyn til 8-timersdagen kan ikke blive om de med den udfører saa meget arbejde som paa 10. Det er væsentlig af husholdnings og moraliske grunde arbejderne fordrer den. Det er for at faa tid og kræfter tilovers til at udvikle legeme og aand.

Den gror derfor daglig dybere og dybere ind i vore overanstrengte kammeraters bevidsthed. De rotter sig stærkere og stærkere sammen i sin organisation. Deres teoretiske og praktiske viden om det som hører arbejderbevægelsen til udvides. De vil komme igjen kraftigere og kraftigere med sit krav til myndighederne om den, og nu først og fremst til høsten paa sit landsmøde.

De mænd, som vej- og jernbanearbejderne i øjeblikket har sat til at bære deres organisations sære, har som udtryk for sine kammeraters følelser svaret, at der ikke skal hylses før 8-timersdagen er deres.

Hamar—Selvbanens arbejderforening i april 1896.

Olav Strøm. J. Rikstad.
Bernt Olsen.

Paa marsch fremover.

Det knitter og brager rundt omkring os; fra alle verdenshjørner hører man krigsraab saavel fra civiliserede som vilde menne-

at faa dem alle til at melde sig ind i sin fagforening.

Da i den forløbne uge igjen en arbejder var blit afskediget blot fordi han havde uddelt nogle flyveblade blandt sine arbejds-kammerater og opfordret dem til at fejre 1ste maj, var arbejderne taalmodighed tilende, og gennem sine tre valgte tillidsmænd fordrede de at opsigelsen skulde tages tilbage. Samtidig fik udvalget i opdrag at meddele, at alle som én agtede at fejre den 1ste maj som fridag. Alle — med undtagelse af en, Adolf Pederjen, den samme mand, som havde sat sig hen til bordet hos de tre unge piger.

Jungen havde nogen rigtig tiltro til denne grund; der hntedes om at han ikke var saa ganske uden skyld i opsigelsen og andet som var gaat arbejderne imod, og at han ikke havde villet være med til at undertegne den til bestyreren afsendte protest synes ogsaa at bekræfte sandheden af disse rygter.

Det var en bekendt sag blandt Ragnas veninder i fabrikken at Johan Hansen og Adolf Pederjen begge bejlede til hendes gunst. Den smukke unge pige kunde imidlertid ikke lide den sidstes smygende og underdanige væsen ligeoverfor sine overordnede, og hun havde derfor hele tiden mødt hans tilnærmelser med kold tilbageholdenhed. Hun syntes imidlertid heller ikke særlig at begunstige den anden — ihvertfald troede han det ikke selv.

Endelig var alle arbejdere kommen tilfiede, og Johan Hansen udtalte, efterat han havde opfordret alle til opmærksomhed, følgende:

Her. Fra det fjerne østen har vi faat meddelelser om store og frygtelige slag med moderne krigsvaaben, hvor gule mænd mødtes i kampen for en ubetydelighed. Og saa fra Sydafrika og Ostafrika kommer efterretninger om mørke og hvide mænd i forbitret kamp. Vigejaa fra det skønne Kuba. Og i hele den civiliserede verden forøvrigt hersker en ulmende iver; — en eneste tændende gnist og verden staar i brand.

Hvorfor saadan situation?

Magtthige her, frygt der; hykkelsk religionsiver paa den ene side, en vafende kamp for tilværelsen paa den anden; — men dog tilsidt ikke saa meget nationale fordomme, som enkelte mænds tyranniske overmod og magtthige begjær.

Rundt omkring i kabinetterne spindes traadene, — i enkelte mænds hænder ligger hundreder af millioner menneskers skjæbne. Overalt smedes de mordvaaben, som er bestemt til at sønderlænge kraftige livsluftne mennesker, som ikke bærer en eneste gnist af nag mod hverandre, men drives frem af de herskende tyranner som viljeløse redskaber.

Smugende byrder lægges paa folkenes skuldre og sult og nød griner en imøde fra hver krog, mens døgenigter af „salvede“ hoveder med hele deres tilhæng af hoffnoge og pengeslugende dampkyr lever i herlighed og glæde.

— Er der ingen, som kan fri folkene ud af denne frygtelige situation?

Jo, — og befrielsen er allerede paa marsch. Men terøvet er vanskelig og mange stærke fæstninger maa indtages, mange ofre maa ydes og mange vil falde i kampen, før vi naar maalet.

Men det er en hær af stærke viljer, som ikke vil give tabt, som vil trodse død og forsølgelse og gjøre front til alle sider.

Det er noget, som historien ikke kjender til, at det store, brede lag, som bærer samfundet paa sine skuldre, rejser sig over den hele verden, samler sig om et fælles maal, idet de broderlige rækker hverandre hænderne, — men det er ogsaa det, som gir os visshed om sejr.

Det er den økonomiske frigjørelse saavel som de nationale sfrankers falden, som samler os; det er broderkabets aand, som skal udgrydes over al verden og hvile over os i vort arbejde, det være aandeligt eller materielt.

Fra nordens ismarker til sydens brændende sol er vore kampfæller i virksomhed og vækterne ogsa; den ene stot efter den anden støder til, og dagen nærmer sig, da vi kan rykte udjagerne af os og istemne befrielsens sange, saa lødbølgerne forplanter sig til et eneste stort for hele verden over.

Det gjælder for arbejderne ikke at stykke sig op i smaastokke eller deltage som statister i de øvrige partiers strid, af hvilken farve

„Kammerater! Som I ved er i den sidste tid flere arbejdere i fabrikken blit afskediget uden at dette havde sin grund i arbejdsmangel, da der for øjeblikket er fuldt op at gjøre. Hvad disse har forbrudt er vanstillet til at si; efter alt at domme bestaar deres hele forbyrdelse i at de har agiteret for bedre og menneskeverdligere vilkaar for arbejderne.

Vi fandt, som I ved, ikke længer at kunne taale en saadan henynsløs optræden fra overordnede side, og derfor var det at tre mand udsatgtes til at tale et alvorligt ord med bestyreren. Efter opdrag besøgte vi ham igaar kvæld og foretogte at vide grunden baade til opsigelserne og til de mange andre henynsløsheder, som i den senere tid er blit forøvet ligeoverfor os.

Bestyreren afviste os først paa en kjoelig maade; men da vi saa ligeud erklærede ham at vi var bestemt paa at sætte haardt imod haardt, og at han, i tilfælde han havde istinde at gaa til det yderste, selv til at følgerne af sin handlemaade, stjonte han tilslut at det var ramme alvor og ingen leg mer, og saa blev han endelig villig til at underhandle.

Vi funde i samtalsens løb mærke, at han var temmelig nøje kjendt med alle personlige forhold i fabrikken, og vi fik alle det indtryk at han maatte ha sit kjendtskab til alt muligt fra første haand. Dette kun en kort bemærkning, — og jeg vil be ender lægge sig paa hjerte at han eller hun vogter nøje over sine ord og handlinger.

Vi fik ham tilslut bevøget til at ta opsigelsen tilbage, og ogsaa til at love at ville rette paa mange andre misligheder, der forekommer i fabrikken. Vor underhandling med bestyreren har altsaa havt det forønskede resultat, og vi kan heraf se at vor enige og bestemte optræden har boaret god frugt. Kun ved enighed kan man opnaa noget, lad os huske paa det.

Magtthaverne benytter sig af den stærkeres ret til at holde arbejderne nede. Saa i det smaa, saa i det store. Desværre understøttes de heri af og til af en arbejder, der paatager sig en sturvet vndlings rolle i haab om lidt mere sul til brodet. Man kan kun beklage saadanne mennesker for deres egen skyld, — beklage ja, ti for lav er saadan optræden til at fortjene ærlige mænds foragt.

de saa end er. Gjør arbejderne det, saa er de ikke længere med, saa er de ikke længere kæmper i den store internationale hær og os ubodelig skade.

Vor magt og styrke er afhængig af den disiplin og solidaritet, vi er i besiddelse af i kampens og afgjørelsens øjeblikke. Er vi vejle og vanfelmødige, da er nederlag en selvfølge og modløshed vil maaste beherske os for lange tider; staar vi derimod fast sammen, vil mod og begejstring fylde os og hjertes og sind gripes, som ellers før stod ligegyldige og paa frastand.

Norges arbejdende befolkning! Enten du arbejder i fabrikker og værksteder eller pløjer vort lands jord, enten du pløjer det blaa hav som fisker eller sjømand, slut dig om vor sag! Træd ind i vore rækker alle I, som ej vil løfte haanden til brodermord, men som vil styrte tyrannerne og gjøre alle mennesker økonomisk uafhængige!

Fremad marsch!

B—g.

8-timers-dagen og „Social-Demokraten“.

I uadskillelig forbindelse med kravet paa en 8-timers arbejdsdag kommer spørgsmaalet om, hvem der har rejst dette krav i vort land.

Før ikke mange aar tilbage stod kravet om en lovfæstet 8-timers arbejdsdag som en utopi og gjennemførelsen som en umulighed, ja som en ligefrem umulighed. Det var arbejderne selv, der ræsonerede sli.

Venstre og højre var dengang enige om at le arbejderpartiet ud fordi de kunde forlange noget saa urimeligt, som en nogenlunde normal arbejdstid.

Arbejderfamfundenes landsmøde stemte socialisternes krav om en lovfæstet 8-timersdag ned gang efter gang; men kravet voksede sig frem, baaret af arbejderpartiets mænd. „Social-Demokraten“ stod som banebryder. Frelidig og uden bihensyn gif den løs paa den den fordomsfulde modstand, som blev vefere og vefere saa der tilsidt blev ovenlyd for kravet.

Arbejderne forstod det. Tappert og djævt blev denne sag baaret side om side med de mange andre berettigede arbejderkrav.

Skjønt arbejdende under mange økonomiske vanskeligheder har „Social-Demokraten“ med sin aldrig svigtende udholdenhed formaaet at rejse en livskraftig arbejderbevægelse, et organiseret arbejderparti, der allerede, med sin voksende indflydelse, maa regnes med i vort offentlige liv, og som i den økonomiske frig bestående er færdig til som skyldig at tale arbejderne sag.

Hvem tror, f. eks., at et saa heldigt resultat af teglværksarbejderne og renova-

Adolf Pederjen havde hele tiden staat og jet ned i gulvet; nu sendte han taleren et hadefuldt blik; denne bemærkede det og nikkede medlidende med hodet. De to forstod hverandre; samtlige øvrige tilstedeværendes mine spil viste ogsaa at de hadde forstaaet alt, og at en dyb harme over forvæderen gjorde sig gjældende blandt dem.

Taleren vedblev:

„Men tiden vil komme da arbejderne føler sin magt og fortaar at bruge den. Da vil bladet vende sig. Dog vil de ikke komme til at bruge magten til at undertrykke sine gamle tyranner; men kun til at forhindre dem i mer at undertrykke. Og samtidig vil den frihedens og kjærlighedens aand de er besjælede af drive dem til at gjøre godt hvad hine forbrød.

Kammerater! Den 1ste maj har en stor betydning, det er arbejderne festdag i alle lande; det er de undertrykkes protestdag mod udbytning og tyranni, og den vil bli det saa længe, indtil arbejderne i alle lande er blit frigjort fra det trædoms-aag, som kapital og herskesjage i aarhundreder har lagt paa deres nakke.

Vi vil derfor fejre dagen som det sig hør og bør for oplyste arbejdere, og vi bør idag og altid holde sammen, og aldrig glemme at ærlighed varer længst. Det har jeg læst etsteds:

At sogn staar over ret og sandt at fange mangen drømmer sandt, som blindt gav haabet vinger; naar æren træktes ned i dynd, mod magtens tind med klem og sund sig hyllet i svinger!

Men det er kun for en tid; tilsidt vil dog de brave og ærlige komme til magten og ombanne verden til et paradys, et lighedens og frihedens hjem for alle mennesker!“

Taleren havde endt; hans ansigt glødede og gjempejlede den begejstring, som lidt efter lidt havde bemagtiget sig ham.

sjonsarbejderne strefker var opnaat uden „Social-Demokraten“. Enhver der kjender forholdene, ved at det vilde have været en umulighed.

„Social-Demokraten“ er arbejderne værdige repræsentant ikke alene i den politiske kamp, men ogsaa i den økonomiske kamp der angaar det daglige stræv for tilværelsen. Enhver der vil arbejderfagets fremgang maa derfor abonnere paa „Social-Demokraten“.

Styrk denne agiterende kraft.

Hvad er „Social-Demokraten“?

Den er arbejdet trosfaste talsmand og ven, den er pengetrykernes skræk; den vil lovlige kaar for alle dem som arbejder, trællet og slider sig frem; den vil velstand i alle hjem.

Naar udbytningsguden begjærlig og griift strakte ud sin fangende arm for graadigt at røve med magt og med list arbejdets frugt — det er ofte bevis — „Demokraten“ stod kampen tilsidt.

Lad dagen vidne om de tusinders tal, der staar samlet om dagens krav, med stolt tilfredshed vi mindes enhver, at „Social-Demokraten“ var først ogsaa her, vi slaar freds om den — vi vil mer!

T . . . t.

Hvad er udvifling?

Begrebets udvidelse.

Hvad er udviflingens aarsag?

Stoffets bevægelse.

Hvad er udviflingens resultat?

De udvidede begrebers legemliggjørelse.

+ ÷

Folketælling og statistik

er af gammel oprindelse, ja maaste saa gammel som fra den allerførste tid, da menneskene begyndte at samle sig i ordnede samfund. Bibelen omtaler flere folketællinger som foretoges af det israelitiske folk, ligeom de gamle grækere og romere interesserede sig meget for befolkningsstatistik. Saaledes ved man at romerne helt fra 578 f. Kristus havde sine regelmæssige folketællinger hvert femte aar. Dette gif til paa den maade, at enhver jelsftændig romer havde paa en bestemt dag at møde paa Marsmarken for at opgive sit navn, sin faders navn, sin alder og bopæl, fremdeles navn, kjøn og alder paa hvert familiemedlem, samt besvare en hel række af spørgsmaal om indtægt og formue og sociale livsvilkaar forøvrigt.

I middelalderens urolige tider hører man lidet til folketælling og statistik.

Denne begejstring gav ogsaa gjentyd i hans arbejds-kammeraters bryst, og med et kraftigt hurra for friheden, ligheden og broderstabet traf de sig tilbage til sine pladse omkring i salen.

Der spillede op til dans; fabrikens arbejdere hadde sit eget musikkorps, og det spillede godt.

Ragna og hendes veninder hadde igjen taget plads ved sit lille bord, da Adolf Pederjen nærmede sig og opfordrede hende til at danse med sig; hun afflog det imidlertid med et kast med nakken. Han drejede sig ærgerlig om og vendte sig mod en anden kant af salen.

Amalie skrattede: „Ja gaa du bare far; din rolle er udspillet!“ Saa vendte hun sig mod Ragna: „Aha, saa nu har du git ham rejsepas. Den travrige helt! Tror jeg minjanten han for alvor har indbildt sig noget ligeoverfor dig, Ragna.“

Ragna lo og stødte sit glas limonade mod venindens:

„Nej jeg vil ingen ven ha som fryder bagom hæt. Han som skal bli min hjertensher maa være god og kjælt.

maa vandre hvor de brave gaar, maa kæmpe hvor de tapre slaar for retten og for sandhed! — Den fejge turven faar!

Jak.

Den ældste offentlige folketælling man kjender i Norge foretoges i aarene 1660—62, hvor kun alle mandspersoner over 12 aar kom med i tællingen. Siden er der foretaget 11 folketællinger med en mer og mer fuldstændig statistik, nemlig 1769—1801—1815—1825—1835—1845—1855—1865—1875—1885—1891.

De fleste folketællinger gif for det meste kun ud paa befolkningens samlede størrelse, saa kommer efterhaanden fordeling i familjer efter kjon og alder, livsstilling og næringsvej, nationalitet og fødested, ægteskabelig stilling og troesamfund, samt en hel række af oplysninger, som har til hensigt at tjene som materialer i vor tids sociale udvikling.

Det som mest tiltrækker sig vor opmærksomhed, naar vi studerer statistiken, er den den fart, hvormed ejendomsværdierne vokser samtidig som sult, nød, fattigdom og utryghed tiltager i en betænkkelig grad hos en stedse stigende arbejderbefolkning. Efter vor nuværende ligningsstatistik — som forresten er meget mangelfuld — er der for tiden i Norge

340,000*	Den ubemidlede klasse: personer med en skatteindtægt under fr. 600.
117,000	Middeklasse: personer med en skatteindtægt fra fr. 600 til fr. 2,000.
13,000	Den velhavende klasse: personer med en skatteindtægt fra fr. 2,000 til fr. 10,000.
1,800	Den rige klasse: personer med en skatteindtægt fra fr. 10,000 og derover.

Disse tal gjælder personer som er iliguet kommunal skat, men efter vor ligningsstatistik lever der 318,000 selvstændige personer, som ikke er iliguet skat paa grund af manglende evne.

Altsaa vil den ubemidlede samfundsklasse hermed blive forøget fra 340,000 til 658,000.

Procenttal af indtægthavende personer:	
Den ubemidlede samfundsklasse	83,3 %
Middeklasse	14,8 %
Den velhavende klasse	1,7 %
Den rige klasse	0,2 %
100 %.	

Fattigstatistikken for det samme aar:	
Fattigunderstøttede hovedpersoner	65,000
Deres hustruer	19,000
Deres børn	61,000

145,000
De samlede fattigudgifter 6½ milj. kroner.

Efter disse tal har man grund til at antage, at det overvejende flertal af det norske folk lever under saadanne vilkaar at de faktisk mangler den næring, som legemet trænger for en sund, hensigtsmæssig og tilstrækkelig ernæring.

I andre lande har menneskefærlige videnskabsmænd, som har interesseret sig for dette spørgsmaal, udgivet bøger og afhandlinger om hvormeget af forskellige ernæringsstoffer legemet trænger for at vedligeholde aandelig og legemlig sundhed. Professor Voit i München, lægerne Torup og Holmfeldt og professor Scharling i Danmark har gjort sig bemærkede paa dette omraade, og paavist med uigjendrivelige grunde, at flertallet af det arbejdende folk maa sulte fordi deres indtægter er for smaa og for ustabile.

Her i vort land tror overklassen, at arbejderne har det forholdsvis godt, og de vil ganske vist komme til at beholde denne tro, indtil man faar indført en ordentlig arbejderstatistik i lighed med enkelte af de amerikanske stater. Det som hidtil er gjort hos os i den retning er mer og mindre mislykkede forsøg. Vort krav maa være et særligt bureau for arbejderstatistik.

E. O.

Det første forræderi.

Sommeren 1851 stod Marcus Thranes arbejderorganisationer paa sit højeste. Der var da stiftet ca. 420 arbejderforeninger med til sammen omkring 30000 medlemmer. Der var liv i lejen dengang; det gjæredes i hele Norges arbejdende folk. Vort lands største ærgjerrighed, Johan Ewerdrup, be-

lede ivrig til denne store organisations gunst, og Ole Gabriel Ueland samraadede sig ofte med Thrane, Abildgaard og andre af arbejdernes tillidsmænd.

Der skreves endog offentlig om et ministerium Ueland-Ewerdrup ved thraniternes hjælp.

Men saa kom de onde dage; Thrane og hans mænd maatte vandre i fængsel.

Da var der intet kjendskab eller venstfælskab mere.

Flere stortingsmænd blev indkaldte som vidner i deres sag. Da blev der hus. Johan Ewerdrup lavede i thinget et rabaldernummer om det utilbørlige i at benytte stortingsmænd som simple vidner, og den stakfars rettens mand, der havde tilladt sig at sende dem indkaldelsen, maatte pent komme og bede om forladelse og love aldrig at gjøre det mere. Og dog vidste Ewerdrup og Ueland naturligvis meget godt, at de ved dette netop stemplede de anklagede som forbrydere, medens de ved sit vidneprov sandsynligvis vilde have gavnet dem meget, ja muligens forhindret den forbrydelse og frygtelige ulykke for Norges arbejdere, at deres første mænd blev revne væk fra arbejdsmarkedet og dante, en dom, der ikke blot sendte disse i fængsel, men gjorde arbejderbevægelsen til en forbrydelse i en stor del af det norske folks øjne.

Et større forræderi mod arbejderne er aldrig begaaet fra liberalt hold. Det brede ligelagenet over den norske arbejderbevægelse for de følgende 30 aar, og gjorde det muligt for Ewerdrup at gjøre Norges historie i disse aar til sin persons.

Nu er endelig lagenet revet tilside; 1ste maj-soleen opliver vore dobbelte ansigter; vaarens spirende kraft er kommen tilbage, den, som blev knust i 1851.

Men historien har lært os en nødvendig ting: Det er med storborgene vi har at gøre vor kamp, enten de kalder sig højre eller venstre. Vil vi omskabe verden til en lyffens dal for menneskebeden, saa faar vi gjøre det selv, og selv kan vi kun gjøre det i vore foreninger; udenom dem staar vi magtesløse. Derfor ind i foreningerne alle mand og dan den her, som de magtgjærlige frier til.

Lad os saa være dem vort hadste nøj, saa er vi ogsaa fri for deres forræderi.
D. H.

Abonner paa „Fremad“

— „Social-Demokraten“s landsudgave —
udkommer 2 gange ugentlig og koster kun
50 øre kvartalet, 2 fr. aaret.

Det er noteret og skal ikke glemmes.

Du haaber maaste endnu paa, at venstre skal gennemføre stemmeretten? Det venstre, som har skabt en saadan situation, og medvirket til at landet fik en saadan regering, — det venstre kan ikke gennemføre en national sag, langt mindre en arbejderreform, som partiet som saadant i sit inderside er imod. Man kan være tryk for, at selv en kommunal stemmeret som den, der nu skal tages under behandling, efterat være beklippet af den Dvamske sats, ikke vil saa flertal for sig. Det kan vi allerede notere os.

Noter saa kontraktorsagen og husk paa alle de henvendelser, arbejderne har rettet til venstre i denne sag. Gvilken storartet imødekommethed viste partiet ikke der?

Noter saa foreningsfrihedsloven og husk den haanlige afvisning vort parti fik fra straffelovskommisjonens side, forsynet med formanden i venstres hovedstyre, hr. Dvams underkrift.

Noter dig saa fra sidste tid, spaltningen inden venstre med hensyn til demonstrasjonen for almindelig stemmeret den 17de maj.

Noter dig alt dette — der kommer mere.

Forræderiet vil snart ligge aabenlyst i dagen og de bedste kræfter vil forlade venstres rækker.
B—g.

Arbejdskræften som vare.

Arbejdskræften er rummen af de legemlige og aandelige egenstaber, som mennesket har, og som det sætter i bevægelse saa ofte det producerer brugsværdier.

Under de moderne produktionsforholde, hvor den enkelte ikke længere producerer for at tilfredsstille sit eget behov, er producenten ikke længer ejer af det af ham forfærdigede produkt, men han er nødt til — da han ikke har anledning til selv at sælge det af ham frembragte — at sælge det af værdi, som er hans personlige ejendom, nemlig sin arbejdskraft.

Arbejdskræften er i det moderne samfund bliit en vare, der som enhver anden vare kan gjøres til gjenstand for kjøb og salg, og dens værdi bestemmes under de nuværende samfundsforholde — ligesom enhver anden vare — af tilbud og efterspørgsel.

Arbejdskræftens virkelige værdi bestemmes ligesom andre varer af den arbejdstid, der medgaaer til dens produktion — det vil i dette tilfælde sige til dens reproduktion. Eller man kan sige at arbejdskræftens værdi er lig værdien af de til dens ejers eksistens nødvendige livsfornödenheder.

For at kunne møde paa markedet med sin arbejdskraft, maa arbejderen have fri raadighed over sin person, og det er selvsagt, at arbejderen, der kun er i besiddelse af denne ene vare, ligesom enhver anden varebesidder maa sørge for at han ved salget af denne opnaar de bedste mulige betingelser. Enhver overstriden af dens begrænsning vil forringe dens værdi, og ethvert forsøg paa at unddrage sig dens nødvendige reproduktion eller vedligeholdelse vil straffe sig selv.

Ved arbejdet forbruges muskler, nerver, hjernevævstans osv., og tabet maa erstattes hvis mennesket vedvarende skal holdes istand til at arbejde. Mængden af livsfornödenheder maa derfor være saa stor, at den kan erstatte den ved arbejdet forbrugte livskraft.

Men ikke nok hermed. Selv om arbejderen faar tilstrækkelige livsmidler saa slides dog hans organisme og den slipper omsider helt op ved hans død.

Skal man altid kunne kjøbe arbejdskraft paa markedet, saa maa der altsaa indfinde sig en stedfortræder, — sælgeren af arbejdskræften maa forevige sig ligesom ethvert levende væsen foreviger sig ved forplantning. Den mængde af livsfornödenheder som maa stiftes tilbeje maa altsaa være tilstrækkelig til arbejderens forplantning, eller — med andre ord — til underholdet af hans barn. Det er derfor i arbejderens selvsørgende interesse at han iagttager disse nødvendige betingelser ved salget af arbejdskræften, og det vil i et velordnet samfund ogsaa være i dets interesse at dets medlemmer er udrustede med de bedste mulige livsbetingelser.

Det er derfor kun et naturligt udslag af menneskets selvholdelsesdrift naar arbejderne forlanger at deres eneste vare lovlig skal beskyttes ved en normalarbejdsdag, at sige hvor lang denne egentlig skal være kan være vanskeligt, og naar arbejderne over hele den civiliserede verden er bliit staaende ved 8-timersdagen saa er dette ikke for at fastslaa, at den skal være det normale, men kun en stræben henimod at arbejdstiden kan blive normal.

Arbejdsdagens længde vil i et velordnet samfund komme til at bestemmes af den udvikling produktionsmidlerne tager og det samfunds nødvendige arbejde, der maa til, for at samfundets behov kan tilfredsstilles. Da først indtager arbejdskræften sin rette stilling, som den vare, der frembringer alle andre varer.

Truls.

Bekjendtgjørelser.

Skotøi

bedst og billigst hos

H. Amundsen,
Universitetsgd. 7.

Fællesbageriet

Brogaden 17.

Enhver Arbejder bør kjøbe Fællesbageriets Brød, derved støtter de sig selv og Arbejdersagen.

Spørg efter

Fællesbageriets Brød.

Augusta Thannums

Kjolesømforretning

Keyzers Gade 2, 1ste Etage

(over Gaarden).

C. Thannum

— Skomager —

bor fremdeles

i Keyzers Gd. 2, 1ste Etg.

(over Gaarden).

Johan Regnélls

Sybehørforretning

Torvgaden No. 1, II

anbefales d'Hr. Skræddere.

X-straalene.

Takket være professor Røntgens epokegjørende opfindelse, kan enhver nu overbevise sig om, at de **mindst** forfalskede cigarer, røg- og skraatobakker sælges i **Emilie Hansens tobaksforretning, Torvgaden 36.**

Butiken nærmest Ankertorvet.

Nestor B. Nilsens

Bogbinderi

Brogaden 3 b^{IV} (Centraltrykkeriet)

anbefales.

I Arbejdersamfundets Café

serveres

Middag 12—4

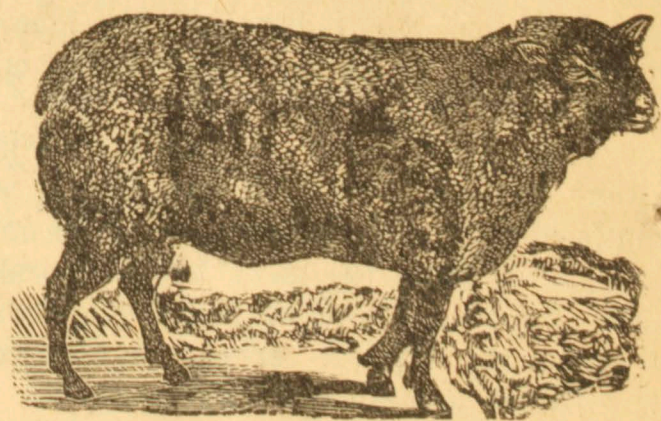
Lunch og Gaffelbid hele Dagen.

Bestillinger paa skaarne Smørrebød modtages.

Ø1 fra Frydenlund og Fortuna.

Anna Tscherning.

H. Meyers Tricotage forretning

anbefales

som en af Byens billigste og solideste Forretninger i denne Branche.

Nytorvet 1, til Youngsgd.

Trutt af Chr. S. Smudsen.

* Tallene er afrundede.